

features of the Ukrainian (Russian) communicative culture, form a tolerant attitude to the verbal behavior of other cultures.

Promising is the study of the phenomenon of communication failures and their solutions on the linguistic material of various ethnic groups.

References

1. Vereshchagin E. M. Language and culture / E. M. Vereshchagin, V. G. Kostomarov. – M. : Indrikis, 2005. – 1038 p.
2. Maksimov V. I. Russian language and culture of speech: Textbook / V. I. Maksimov. – M. : Gardariki, 2001. – 413 p.
3. Pavlov A. V. Ethnic stereotypes in the light of intercultural communication / A. V. Pavlovskaya. – M. : Moscow State University, 1998. – 278 p.
4. Pushina N. I. Communicative Failures in Intercultural Communication: causes, types, strategies to minimize / N. I. Pushina, N. V. Mahankova, E. A. Wide // Bulletin of Udmurt University. "History and Philology" series. – 2015. – № 6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kommunikativnye-neudachi-v-mezhkulturnoy-kommunikatsii-prichiny-tipologiya-strategii-minimizatsii>.
5. Sedov K. F. Anthology speech genres / K. F. Sedov. – M., 2007. – 320 c.
6. Formanovskaya N. I. Culture of communication and speech etiquette / N. I. Formanovskaya. – M. : ICAR, 2005. – 250 p.

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Харжєвська О. М.¹, Рудоман О. А.², Якимчук Ю. В.³

Хмельницький національний університет

м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11

E-mail: ¹kharzhevskia@gmail.com, ²oarudoman@gmail.com

³super_pamela@ukr.net

Особистісно-орієнтовне навчання в ЗВО передбачає створення сприятливих умов для саморозвитку, життєвої творчості особистості студента, мотивації у здобутті знань висококваліфікованого фахівця.

Щодо вивчення іноземної мови, то це означає, що на заняттях іноземної мови необхідно активно впроваджувати:

- особистісно-орієнтовне спілкування;
- збагачення змісту навчання емоційним, особистісно значущим матеріалом;

- діалог між однокласниками, студентами та викладачем як домінуючу форму навчального спілкування;
- залучення студентів до стимулювання самооцінки, самопізнання та самовдосконалення в різних видах діяльності;
- багатоваріантність, гнучкість форм організації різних видів діяльності (індивідуальна, парна, групова, колективна);
- створення всілякими засобами позитивної емоційної атмосфери і духовного взаємозбагачення; можливості кожного випробувати себе в різних видах творчості.

Сучасні методики викладання іноземних мов роблять наголос на важливості сприймання та розуміння мови на слух. Важливим є акцентувати на розвитку адитивних навичок студентів, Тексти мають бути аутентичними і в той же час доступними за змістом та мовним складом. Завдання, що контролюють їх розуміння, можуть бути такі:

- послухати текст і на картках обвести кружечком відповідні слова;
- послухати і дописати речення на картка (у зошитах);
- визнати ключові твердження серед низки поданих;
- підібрати до запитань правильні відповіді з наведених у завданні;
- визначити чи відповідає подана у завданні інформація змісту прослуханого (yes/no answers);
- дати письмові відповіді на запитання [1].

У процесі навчально-пізнавальної діяльності через розвиток умінь розвиваються здібності до іноземної мови.

Розвиток умінь та навичок науково-дослідного чи пошукового читання – одна з цілей оволодіння англійською мовою. Студент повинен навчитися повністю зрозуміти інформацію та проаналізувати основний зміст тексту, знайти і критично оцінити висвітлені у тексті ключові питання.

Студентам можна запропонувати такі творчі завдання.

1. Завдання на розвиток допитливості:

а) завдання на розвиток здібностей ставити проблемні запитання за текстом. Наприклад: Сформулюйте запитання щодо проблеми, що розглядається в тексті, на які ви б одержали відповідь\$

б) завдання на розвиток здібностей усвідомлювати проблему, формулювати її для себе та інших. Наприклад: яку проблему намагається розв'язати автор?

2. Завдання на формулювання гіпотетичності мислення, передбачати результати певної діяльності, вчинків, уміти знаходити способи розв'язання проблем, що виникають:

а) завдання на розвиток здібностей логічно завершити художній текст чи знайти вихід з певної ситуації. Наприклад: спираючись на зміст тексту..., спробуйте розповісти (дописати його кінцівку).

3. Завдання розвиток здібностей активно оцінювати вчинки, характер героїв тексту. Наприклад: що видумаєте про героя оповідання? Які вчинки вплинули на ваше ставлення до нього? Чи подобається вам опис подій у тексті? Чому?

4. Завдання на розвиток фантазії, уяви:

а) завдання на розв'язок здібностей описувати створені в уяві об'єкти навколишньої дійсності, образи героїв чи подій. Наприклад: Використовуючи текст, уяви собі зовнішність героя оповідання та опиши його;

б) завдання на розвиток здібності передавати думки, почуття, мотиви вчинків героя чи особи. Наприклад: Уявіть, що ви герой цього оповідання. Запишіть думки, які могли б ви виникнути у вас в даній життєвій ситуації;

в) завдання на розвиток здібності самостійно створювати художній твір, текст або вірш;

г) завдання, спрямовані на розвиток здібності самостійно створювати художній твір, есе чи писати ділові листи.

Зміст таких творчих завдань викликає інтерес і дає змогу залучити всіх студентів до творчої діяльності. Кожен виконує завдання, спираючись на свої індивідуальні особливості. Завдяки використанню різних творчих завдань можна істотно вплинути на розвиток творчих здібностей студентів у процесі вивчення іноземної мови. Важливе значення має досконале володіння письмом, тобто досягнення професійного рівня комунікативної компетенції, яка забезпечує студентам вміння точно і стисло викласти думку на письмі [2].

Навчання студентів професійного іноземного мовлення допомагає глибше усвідомити свою роль в житті, засвоїти специфічні для даного предмета уміння та навички, зумовлені вибором професії, пов'язані з використанням знань певного профілю. Отже, відбувається певна професійна підготовка студентів.

Особливістю організації навчальної професійно-орієнтованої діяльності студентів є перенесення центру ваги з навчання на учіння, самостійне набуття знань у процесі переробки інформації.

Компетенція у говорінні включає компетенцію в діалогічному і монологічному мовленні. Тому слід розвивати в студентів уміння користуватися обома формами мовлення. Володіння говоріння вимагає від учнів вміння:

- встановлювати і підтримувати контакти у розмові;
- спонукати партнера до мовлення;

- висловлювати свою думку;
- обґрунтовувати свою точку зору.

Для розвитку діалогічного мовлення можна запропонувати такі типи діалогу.

1. Діалог етикетного характеру.
2. Діалог-розпитування.
3. Діалог-домовленість.
4. Діалог-обмін думками [3].

Сучасні теорії спілкування трактують його не як вплив однієї людини на іншу за принципом суб'єкт-об'єкт, а, виходячи з розуміння людської особистості як суб'єкта предметної діяльності та відносин між людьми, як суб'єкт-суб'єктних, де кожна людина є унікальною особистістю. Спілкування – це двосторонній процес, де обидва партнери є співрозмовниками, співучасниками спілкування, що складають у єдності сукупний суб'єкт спілкування. Саме в такому підході педагоги бачать сьогодні основні джерела і рушійні сили розвитку та виховання особистості в навчанні через спілкування

Успішність навчання іншомовного мовлення виходить з наступного:

- 1) швидкості накопичення мовних засобів;
- 2) мимовільності і неусвідомлюваному підведенні нового, незнайомого мовного явища під відоме мовне правило;
- 3) легкості та мимовільності комбінаторних варіантів вираження думки;
- 4) поліпшенні якісної часової характеристики усіх видів мовленнєвої діяльності в процесі навчання – говоріння, слухання, читання, писання [4].

Важливість емоційної сторони у навчанні є безперечною. У людини в бадьорому, радісному настрої підвищується інтерес до роботи, прискорюється темп її виконання, поліпшується її продуктивність. Фактор емоційності найчастіше виявляється в мовленнєвому спілкуванні. Якщо той, хто навчається, позитивно розглядає такі аспекти курсу навчання, як змістовний, організаційний і комунікативний, то в нього розвивається і стає стійкою емоційна зацікавленість предметом, що загалом поліпшує навчальну діяльність [5].

Ядром інтересу можна вважати таке емоційно-пізнавальне відношення, яке, у першу чергу, мотивоване самою діяльністю чи самим об'єктом. За наявності зв'язку внутрішніх мотивів та інтересу, при зниженні внутрішніх мотивів знижується й інтерес до предмета.

Головним завданням ЗВО є підготовка студента до самостійного безперервного навчання. Проте, слід зазначити, що здібності можна тренувати і вдосконалювати. Успіх залежить від соціального

оточення, форм та методів навчання. Відсутність ранніх, сформованих ще у школі досягнень зовсім не означає, що здібності не виявляться у студента пізніше.

Реалізація принципів педагогіки спільної творчості створює передумови для особистісного зростання і реалізації творчого потенціалу студента.

Література

1. S. D. Krashen. (2002). *Second Language Acquisition and Second Language Learning* / University of Southern California, 150 p.
2. Bernaus, M., Wilson, A., & Gardner, R. C. (2009). Teachers' motivation classroom strategy use, student motivation and second language achievement. *Porta Linguarum*, 12, 25–36.
3. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб. – Київ : Знання, 2011. – 206 с.
4. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції : курс лекцій : [навч. метод. посіб. для студ. мовних спец. осв.'кваліф. рівня «магістр»] / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Київ : Ленвіт, 2011. – 344 с.
5. Занюк С. С. Психологія мотивації / С. С. Занюк. – Київ : Либідь, 2002. – 304 с.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СВІТОГЛЯДУ ОСОБИСТОСТІ

Халєєва О. В., Костіна Л. М., Поддуда І. А.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія ХОР» м. Харків

Враховуючи сучасні підходи в педагогіці (особистісне орієнтоване навчання, збагачення учнів досвідом творчості, формування механізму самоорганізації й самореалізації особистості), особливої актуальності набуває завдання формування світогляду особистості як стрижня культури, фокусу людського бачення світу, міри розуміння природи й суспільства, соціальних відносин і цінностей, поглядів на світ і своє місце у ньому.

Сутнісною якістю людського способу існування є духовне життя суспільства. Це надзвичайно широке поняття, що включає в себе:

1) духовне виробництво (розроблення поглядів і уявлень, теорій, концепцій та інших ідейних утворень і духовних цінностей, фор-